

Nederlands CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld.

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen scorepunten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.
- 3 De schrijfofdracht wordt als een enkele vraag beschouwd. Algemene regel 6 is derhalve niet van toepassing op de schrijfofdracht.
- 4 Voor het beoordelen van de schrijfofdracht geldt het volgende:
 - 4.1 Er kunnen meerdere (soorten) fouten in een zin worden gemaakt, die alle apart aangerekend worden.
 - 4.2 Meerdere spelfouten in één woord worden één keer aangerekend.
 - 4.3 Spelfouten in dezelfde, identieke woorden worden één keer aangerekend (werkwoordspelling uitgezonderd).
 - 4.4 Spelfouten in een woord en in afleidingen of samenstellingen van dat foutief gespelde woord worden één keer aangerekend.
 - 4.5 Spelfouten bij de vervoeging van werkwoorden worden alle apart aangerekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Ook de snapchatgeneratie vindt technologie vaak ingewikkeld

1 **D**

2 **maximumscore 1**

“Niemand die het ze geleerd heeft, omdat gedacht werd dat ze het wel weten.” (regels 27-29)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

3 **A**

4 **maximumscore 1**

“De Tweede Kamer gaf in 2017 de opdracht digitale geletterdheid in het curriculum op te nemen.” (regels 67-70)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

5 **D**

6 **maximumscore 1**

activiteit	geïntegreerde digitale geletterdheid
1 een boekverslag voor Nederlands opslaan als pdf	X
2 elke avond een dagboek voor jezelf bijhouden	
3 een overzicht in Excel maken voor economie	X
4 een spelletje op je telefoon spelen in je vrije tijd	

Opmerking

Scorepunt alleen toekennen wanneer alleen de twee juiste antwoorden zijn aangekruist.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 **maximumscore 1**

“Daarbij wordt digitale geletterdheid geïntegreerd in de taallessen.”
(regels 95-97)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

8 **C**

9 **A**

10 **B**

11 **C**

Tekst 2 In 2025 proefdiervrij? Nee, die termijn zal Nederland niet halen

12 **maximumscore 1**

	Kruis alleen de twee juiste antwoorden aan.
een anekdote bij het onderwerp te vertellen.	
een deskundige over het onderwerp te introduceren.	X
een samenvatting van een aantal onderzoeken te geven.	
het centrale probleem van de tekst te benoemen.	X
voorbeelden bij het onderwerp te geven.	

Opmerking

Scorepunt alleen toekennen wanneer alleen de twee juiste antwoorden zijn aangekruist.

13 **maximumscore 1**

“(het) proefdiergebruik voor medicijnen” (regels 10-11)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 D

15 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

Zowel bij medicijnen als bij vaccins worden de veiligheid en de werkzaamheid van het middel met proefdieren getest, maar

- bij medicijnen ben je klaar als een nieuw middel vergeleken is met een bestaand middel / hoef je maar één keer te testen (vanwege de productiemethode / omdat het industrieel gemaakt wordt) / gaat het om een industrieel product (dus ben je klaar als een nieuw middel vergeleken is met een bestaand middel / hoef je maar één keer te testen) 1
- en bij vaccins moet elke partij opnieuw getest worden (omdat het een biologisch product bevat) / gaat het om een biologisch product (dus moet je elke partij opnieuw testen) 1

Opmerkingen

- *In het antwoord van de kandidaat moet duidelijk de tegenstelling worden gegeven: óf klaar zijn als je het middel hebt vergeleken / één keer testen versus elke keer opnieuw testen óf industrieel product versus biologisch product.*
- *Als de kandidaat in het antwoord in totaal meer dan 30 woorden gebruikt, 1 scorepunt in mindering brengen op de behaalde score.*

16 A

17 **maximumscore 1**

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- 1 Wij willen een heleboel bewegingsvrijheid/onbekommerd reizen/bescherming tegen infecties/veilige en werkzame vaccins,
- 2 maar we willen er zelf niet onder te lijden hebben/geen proefkonijn zijn/niet zelf beperkt worden/geen risico's lopen / maar dan wel ten koste van een ander (dier).

Opmerkingen

- *Het antwoord moet beide elementen bevatten voor toekenning van het scorepunt.*
- *Uit het antwoord moet duidelijk blijken dat er sprake is van een tegenstelling of tegenstrijdigheid.*
- *Als de kandidaat meer dan 25 woorden gebruikt, geen scorepunt toekennen.*

18 A

Tekst 3 Schoon en veilig drinkwater is onbetaalbaar

19 B

20 A

21 A

22 B

Tekst 4 De strijd van de bieb om de puber die niet lezen wil

23 B

24 **maximumscore 1**

De kern van een goed antwoord is:

In de bibliotheek van Veenendaal worden hiphoplessen gegeven, omdat de bibliotheek jongeren/pubers naar de bibliotheek wil krijgen / de bibliotheek jongeren/pubers wil overhalen om naar de bibliotheek te komen / de bibliotheek jongeren enthousiast wil maken voor boeken en lezen / de bibliotheek (zo) de aansluiting met jongeren wil vinden.

25 **maximumscore 1**

“Bijna een kwart van de jongeren loopt het risico de schoolbanken als laaggeletterde te verlaten.” (regels 38-41)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

26 D

27 **maximumscore 1**

"Ze kunnen niet goed lange teksten lezen en hoofdzaken van bijzaken scheiden." (regels 67-69)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

28 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 1

Een van de volgende zinnen:

- “Als je hiphopteksten leest, dat is zo’n creatieve manier van omgaan met taal.” (regels 116-118)
- “Hiphop is eigenlijk gewoon poëzie op muziek.” (regels 118-119)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert (per juiste zin), geen scorepunt toekennen.

30 A

31 D

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 2

	Kruis alleen de vijf juiste zinnen aan.
1 Een groep 16-jarigen staat in een zaaltje fanatiek te dansen.	
2 Bibliotheken in Nederland hebben het moeilijk: het afgelopen decennium verdwenen er 140.	X
3 De Raad van Cultuur, die vandaag met een advies over bibliotheken komt voor het ministerie van OCW, vindt die ontwikkeling zorgelijk.	X
4 Het leesniveau onder 15-jarigen holt hard achteruit.	X
5 Drie jaar geleden stonden we op de twaalfde plek, nu op plaats 23.	
6 Bijna een kwart van de jongeren loopt het risico de schoolbanken als laaggeletterde te verlaten.	X
7 Davelaar, die zelf havo- en vwo-klassen lesgeeft, maakt zich grote zorgen.	
8 De onderwijsraad benadrukt dat het lezen op alle vlakken onder druk staat.	X
9 De dansles valt bij jongeren in de smaak.	
10 Hiphop bestaat uit ongeschreven regels.	

indien vijf goed	2
indien vier goed	1
indien drie of minder goed	0

Opmerking

Als de kandidaat meer dan vijf zinnen heeft aangekruist, geen scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

(Dit is opmerkelijk) omdat (volgens tekst 4) jongeren steeds minder lezen / weinig motivatie hebben om boeken te lezen / lezen tijdverspilling vinden.

Opmerking

- *Als de kandidaat meer dan 15 woorden gebruikt, geen scorepunt toekennen.*

34 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Twee van onderstaande:

- Tiktokgebruikers/ze willen jongeren kennis laten maken met bepaalde schrijvers / met schrijvers zoals Kluun.
- Tiktokgebruikers/ze willen jongeren enthousiast maken over Nederlandse literatuur.
- Tiktokgebruikers/ze vinden herkenning in boeken of hebben een persoonlijke motivatie (bij boeken).

Opmerkingen

- *Twee van de drie redenen moeten genoemd zijn voor toekenning van het scorepunt.*
- *Als de kandidaat antwoordt ‘om jongeren kennis te laten maken met Kluun’, dan is het antwoord onjuist (omdat het een voorbeeld is).*

35 A

Schrijfofdracht

36 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

36.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen onjuist zijn of ontbreken:

- de aanleiding voor het schrijven van de e-mail: deelname (ideeën)wedstrijd 1
- de kandidaat stelt zichzelf voor met naam en leeftijd (samen één element) 1
- een beschrijving van de discussie in de klas over leesmotivatie en bibliotheekbezoek 1
- twee verschillende meningen van leerlingen over leesmotivatie en bibliotheekbezoek 1
- mening kandidaat over lezen 1
- idee 1 om meer jongeren naar de bibliotheek te krijgen 1
- idee 2 om meer jongeren naar de bibliotheek te krijgen 1
- passend argument voor idee 1 1
- passend argument voor idee 2 1
- wat kandidaat hoopt te bereiken met e-mail (bijv. de prijs winnen) 1
- verzoek om / hoop op / vraag naar een (spoedige) reactie 1

36.2 maximumscore 5

Aftrek taalgebruik

De score is 5 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

- één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw) 1
- drie of vier formuleringsfouten 2
- vijf of meer formuleringsfouten 3
- één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters) 1
- drie of vier spelfouten 2
- vijf of meer spelfouten 3
- twee of meer interpunctiefouten 1

Let op: Om taalgebruik te kunnen beoordelen, moet de uitwerking van de kandidaat een minimum aantal woorden bevatten. Als de uitwerking van de kandidaat uit minder dan 100 woorden bestaat, géén scorepunten voor taalgebruik toekennen. De voorgedrukte gegevens tellen niet mee voor het bepalen van het aantal woorden.

36.3 maximumscore 2**Aftrek presentatie/conventies**

De score is 2 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

• passend onderwerp in onderwerpregel	1
• vermelding slotformule en voor- en achternaam	1
• alinea-indeling	1
• samenhang	1
• logische volgorde	1
• passend taalgebruik	1

Opmerkingen

- *Als de kandidaat gebruikmaakt van conventies die niet passen bij de tekstsoort, 1 scorepunt aftrekken.*
- *Als in de uitwerking van de kandidaat de witregel na de aanhef en/of na de slotformule ontbreekt, geen scorepunten aftrekken.*

NB In het programma Wolf vermeldt u de scores van de kandidaat op elk van de drie afzonderlijke beoordelingscriteria.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 1 juni te accorderen.

Ook na 1 juni kunt u nog tot en met 13 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1 naar een artikel van Mirjam Remie, NRC, 16 maart 2020
- tekst 2 naar een artikel van Joep Engels, Trouw, 13 februari 2020
- tekst 3 naar een advertentie van Vitens in de Volkskrant, 30 november 2020
- tekst 4 naar een artikel van Nieuwsuur op NOS.nl, 12 november 2020
- tekstfragment: naar een deel van een artikel van Gabriella Codonesu, Trouw, 4 september 2021